

KOMÁROM-VÁRMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TATA, KOSSUTH-TÉR. 5.
 Sörgöncim: SAJTÓ, TATA.
 TELEFON: TATA 19.

:: A Tanácsok hivatalos lapja. ::

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár:
 Egész évre . . . 20 Korona
 Fél évre . . . 10
 Negyed évre . . . 5
 Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési felhívás.

Kérjük lapunk összes előfizetőit, hogy a lejárt előfizetési díjakat, a lap kiadóhivatalánál (Tata, Kossuth-tér 5. sz.) 14 nap alatt befizetni sziveskedjenek. Az előfizetési díjak meg nem újítása folytán a lapküldést 14 napon túl beszüntetjük.

Komárom-Vármegye
 kiadóhivatala.

Új címünk.

A változott viszonyok folytán abba a helyzetbe kerültünk, hogy lapunk címét a valóságnak megfelelően „Komárom-Vármegye“-re változtattuk át.

Lapunk iránya maradt a régi a Magyar Tanácsköztársaság osztatlan hatalma, a dolgozó milliók uralma lesz továbbra is vezérfonalunk.

Meg kellett változtatni már csak azért is, mert lapunk az egész vármegyét képviseli, nem csak egy elhatárolt járási körzetet.

Ki kellett szélesíteni hírszolgálatunkat, meg kellett bővíteni cikkrovatainkat, úgy hogy az egész vármegyei szervezet ismertetése helyet találjon benne.

Igyekezni fogunk az új cím alatt is híven szolgálni a proletárság ügyét, részrehajlás nélkül; Tekintet nélkül egyesek érdekeire, hiúságaira, egyedül a közügyet tartva szem előtt.

Hű tükre, igaz szószólója leszünk továbbra is a kornak melyben élünk. Követni az eszmét, melyet annyi elméleti küzdelem után, most láttunk a gyakorlati megvalósítás útjára lépni.

A századok bűneit, melyet hazug kendőzéssel takargattak el előlünk nem fogjuk elhallgatni, sőt ismertetni fogjuk bőven mert csak így tudjuk észrevétni az óriási különbséget, az elkorhadrt rendszer s az új friss hajtás között.

Azon leszünk hogy megbízatásunknak lelkiismeretesen eleget téve elvtársaink érdekeit mindenek előtt védjük és oltalmazzuk.

Tata, 1919. július 6-án.

Elvtársi szeretettel
 a Szerkesztőség.

Aratás

előtt vagyunk. Egy két nap még; s az édes földanya kalászos tengere fölött, megsuhan a föld fiának, az aratónak a kaszája.

Emberek vagyunk!

Ahitattal a szívünkben, köszönő-érzéssel a lelkünkben, üdvözlünk téged, aranyszínű kalászos hullámait, üdvözlünk s hozsannával fogadunk téged te éltet adó acélos búzaszem, te a földi javak legelsőbbike, hisz te vagy a mindennapi kenyér.

Az emberi tudás nagyjai, a gondolatok óriásai, a műveltség előharcosai mind elismerik a te nagy hatalmadat, a világtörténelmet mozgató erők között, ott vagy te; rózsaszínű apró búzaszem.

Az öntudatlan homályba tévelygők, a láncra fűzött rabszolga is tudja, hogy te vagy az Élet.

És az édes földanya melynek birhatásáért, hazug jelszavakkal évezredek küzdelmek néptipró harcai folytak—bő áldásra nyújtja terített asztalát, a föld minden munkás fiának.

TÁRGA.

A Direktórium folyosóján.

A folyosón sűrű-forog a sok ügyes-bajos ember, hivatali alkalmazottak ajtókat csapkodnak, kíváncsi kérdezősködők őt, hat helyen is benyitogatnak, míg a keresett helyre rátalálnak.

Gazdasági intézők, kiket első pillanatra megismerünk; jól tápiált emberek, egészséges úde falusi arc színnel, amint mellettünk elmennek szinte érezni véljük a friss tej, vagy a lekaszált fű illatát.

Hej ezeknek a tudományuk ennél fogva a foglalkozásuk többet ér mostanság egy talyiga oklevélnél.

Odébb a sarokban erősen sarokba szorítja egy küldöttség bizonyos cipőügyben a közellátási megbízottat, a kistermetű, de a mellett végtelen udvarias és megnyerő külsejű megbízott kézzel-lábbal iparkodik menekülni az ostrom elől, míg aztán a kölcsönös udvarias köszöntetés sejtetni enged velünk, hogy a probléma meg van oldva.

A tanácsterem csukott ajtaján keresztül is halljuk a direktórium elnökének jellegzetes, erélyes hangját, valami utasítást adhat telefonon, a zaj miatt nem igen halljuk jól,

annyt sikerült kihalszni a fel-fel csattanó hangból, hogy valamelyik vidéki munkástanács kemény leckét kap, egy rosszul teljesített vagy rosszul értelmezett rendelet végrehajtásáért.

Az elnöki osztály ajtaja pedig szünet nélkül nyílik ki és be. A telefon cseng, az írógép kezelőnő folytonosan kattog s az osztálytitkára egyszerre beszél, telefonál, diktál, feleket fogad.

A fogadószoba telve várakozó felekkel, a szoba ajtaján nehéz párával és dohányfüsttel megült levegőn keresztül, homályosan majdnem abba az illúzióba esünk, hogy a titkárnak négy keze is van amivel dolgozik.

Annyi bizonyos, hogy ezt az elvtársat erősen megrakták dologgal, ámbár úgy látjuk hasznára van, mindennap fiatalabb lesz.

Egy-egy pillanatra megjelenik a folyosón a direktóriumnak egyik mondhatnánk legszerényebb tagja, az intéző bizottság ibo-lyája, ki minden kérdést hogy úgy mondjuk kedélyesen és pátriárkalisán szeret elintézni.

A kormányzótanács biztos ajtaján vörös autósok járnak ki és be, a fiatal leányképző vörös katonák gyakran megjelennek itt. A biztos elvtársat, vagy helyettesét akárhányszor a folyosón fogja el egy elvtárs s minden ceremónia nélkül el is végzi vele a dolgát.

Odébb a folyosó végén, előtűnik a közigazgatási pol. megbízott jól megtermett alakja, örökké mosolygó arcával, szinte be-

világosítja derűjével az egész folyosót, az ember azt hiszi, hogy örökké nyár van.

A házipénztárnok fürge lábú mozgékony alakjával, ruganyos léptekkel jár a folyosón, mindnyájunk u. n. kedvence, tőle kapjuk a dohányt, nem ugyan amif füstölni lehet, hanem azt a másikat, amit Pallas Lexikona pénznek nevez.

A lépcsőnél éppen a pipára gyújt az országos tanács tag. Valamikor az országos képviselő választáson szót a zene, folyt a pezsgő, ordítottak a felpálkázott szavazók s a megválasztott képviselő otkolonnal kifent, kifésült ábrázattal vette át a megbízólevelet. A mostani képviselőnkön azonban konstatáltuk, hogy talán még a bajuszát sem pödörte ki ünnepélyesre ebből az alkalomból. Az eseményt egyszerűnek és magától érthetőnek találta.

Mi magunk is.

Azonban észrevesszük az „öreget” is. A tatai szocialisták senlorját, a törhetetlen hitű bajnokot, ki az évtizedes tántoríthatatlan küzdelem után megérte az Eszme diadalát, szinte leolvashatjuk az arcáról, az események feletti meglepődést. Kikorrigálta a Mózes legendát, amennyiben ő maga is belépett az „Igéret földjére.”

A törvénytörő folyosón egész sereg elvtársat látunk; erősen diskurálnak, hamisítatlan agostyáni dialektusban, szidják a lovat, mert hogy a tilosba legelt ami bizonyára

Aratásra-aratások jöttek meg el nem következett az idők parancsoló szava; s az eltiport Eszme - melyet sárral, mocsokkal dobáltak meg henyélő kényurak, a lepénzelt megfizetett szócsoveikkel, palotákat szerzett hirlapjaikkal, — egyetlen hatalmas nekilendüléssel sarka alá tiporta a recsegve össze omló kapitalista szörnyszülöttet.

Miénk tehát a Föld; mely ápol és eltakar.

Miénk a Föld mérhetetlen kincsével, az Élet dús terméseivel.

Nekünk terem a Föld, kik arcunk verejtékével, és az Ember fáradtságos munkájával megmíveljük azt.

Munka népe; földnek művelője, barázdákkal teleszántott arcu dolgozó ember; ismerd meg most magad.

Emelkedj fel az Eszme magaslatára becsületes lelkeddel és érző sziveddel, láttára az édes dalt susogó, aranymosolygású kalásztengernek; mely munkád jutalmául csak neked termett,

Ismerd meg oh nép most magadat, ismerd meg a hatalmadat és jól élj vele.

Földnek rabszolgája voltál s a földnek ura vagy.

Arattál te az elmúlt rendszer éveiben is. Arattál, hogy földes uraid a grófok, bárók, főpapok, zsidóbankárok, pöffeszkedő millomosok magtárait szintig megtöltve; a te arcod verejtéke után kiélvezzék az élet raffinált kéjeit, márvány palotákban pezsgős lakomák, s céda nők kacagása között.

Arattál mert a kakastollas zsandár a hátad mögött állott s arattál mert az éhbér különbözetnél folyt a vér gögös kényurak parancsszavára.

Ismerd meg magad nép, tudd meg, hogy te vagy az Erő, te vagy az Igazság maga.

A népszabadság első aratásánál eképpen köszöntünk tégedet.

Legyen a te szived kőből, legyen a te karod acélból; ha a legigazságosabb jog alapján birtokodba vett javakat, alattomos leselkedők és sötétben ólálkodók megtámadni akarnak.

Emelkedj föl büszkén, dacosan a dolgozó ember nagyra törő hitével, a verejtékes munkában megtisztult emberi arcodat; és tudd meg azt is, hogy a vett javakért, te reád kötelesség is vár.

Jogot vettél az osztó igazság nevében, s kötelességet kaptál az ember szeretet parancsszavából.

Tudd meg, hogy legelső kötelességed megbecsülni az Életet adó termést.

Tudd meg, hogy kötelességed szeretni a földet, mely hűségesen szeret téged mint anya a fiát és követned kell az Eszme parancsszavát:

"Szeresd embertársadat."

Szeresd azt a ki szintén a munka embere és így az igazság és jog bajnoka, szeresd mert a szeretetben és ezáltal az egységben van az erő.

A fölzsabadított föld, szabad embereinek a kezében suhogjon hát a kasza, s a suhogás azt hangozza, hogy egy az erő, egy a szeretet, egy a gondolat, mindnyájunk szívében: Az élet rögzös útját csak úgy lehet simára taposni, ha szeretjük egymást és szeretjük legfőképp a munkát, minden idők legigazabb és leghatalmasabb cselekményét.

És ha az áldással terített rónaságon felhangzik az aratók dala, szóljon a dal a munkáro, a munka hatalmáról, Az egy örök igazságról: Üdvözlégy Világszabadság.

Csémé Arpad.

Társadalmi alapigazságok.

A dolgozók társadalmában az embernek tényleges munkája adja meg az értékét.

Nagyon sokan vannak azok, kik ma még az életre, a szó szoros értelmében nem méltók, mert abszolút semmi produktív munkát nem teljesítenek.

Már pedig aki nem dolgozik nem részese az életet adó javakat termelő társadalmának. Nincs ezekre semmi szükség. Mondjuk ki őszintén minden kerülgetés nélkül, hogy ezek, egy közönséges élősködő herék kik megrövidítenek másokat az által, hogy elszedik és felélik azokat a termelt javakat, melyeknek előállításában nekik semmi részük sincsen.

Ezek oly egyszerű, könnyen áttekinthető igazságok, mihez kétség nem fér.

A méhek kommunista társadalmában a legegyszerűbb módját látjuk annak, hogy mit csinálnak a herékkel.

Lám a dolgozó szorgalmas méh nem hagyja magát bolonddá tenni a here méhektől.

Meg kell tehát állapítani, és szigorú vizsgálat tárgyává kell tenni az új kenyér eljövételéig, ki méltó annak fogyasztására és ki nem.

Magyarul és röviden szólva kinek adunk enni.

Ha akadnak olyan léhűtők kik nem akarnak dolgozni ezek nem kaphatnak ételmet, nem kaphatnak ruházati cikkeket, ezek az élősködő heréi a dolgozó társadalomnak.

Es ez aztán ne legyen csak elméletileg, hanem a legszigorubb gyakorlati uton megvalósítva minél előbb. A megélhetés lehetőségét az elvégzett munkától tegyük függővé.

Nem csak hogy annyit köteles dolgozni mindenki a mi biztosítja a megélhetését a termelt javak után, hanem a dologképtelenek, a csecsemők, a jövő nemzedéke az elagottak rokkantak, a multak emberei is megkapják azt, a mi nekik jár a dolgozók társadalmától.

Az új társadalomban mindenki amennyit dolgozik, csak a munka teljesítménye jogosítja fel a termelt javak élvezésére. Az új termés elkövetkezéséig mindezekkel jöjjünk tisztába.

Hogy félreértés ne támadjon már az mindegy, hogy fizikai vagy szellemi munkát teljesít egyes ember, az a fő, hogy a ki enni akar az dolgozzék. És aki nem akar dolgozni az egyszerűen nem is eszik, nem ehetik — mert nem kap ételmet.

Ha meg tud élni dolog nélkül, próbáljon megélni evés nélkül.

Ez egyszer világos — mint a nap. És van erre most egy kitűnő eljárás, mely nem csavarog, a paragrafusok útvesztőjében, nem kell vele szónokolni, csak végre kell hajtani; az élősködő heréknek, nem adunk ételmiszert és hogy az elején kezdjük mindjárt, egyszerűsítsük az egész eljárást, még ételmiszert — jegyet sem.

Igyekeztünk a magunk módja szerint világosak és érthetőek lenni ennél már a Columbus tojása sem egyszerűbb. No nem igaz?

(es)

gyenge védekezés lesz a proletár birák előtt. Amint hogy ki is tünt később, bizony elverték a port mind a tizenhét atyafin a tilosba való legeltetésért s nagy zajjal vonulnak végig a folyosón, amiből megtudhatjuk, hogy sváb atyafiaink becsületes, nyílt szívű emberek azért, mert szeretnek hangosan beszélni...

A padon egy-két megriadt asszony-féle ül, s csendesen sirdogálnak; Kérdésünkre nagy szepegve előadja az egyik, hogy válni készül az urától.

Érdeklődünk csak úgy szórakozottan a válasz okai felől s meglepő választ kapunk.

Az asszony férjhez ment valami tíz évvel ezelőtt egy jómógu gazdához, ha jól emlékszünk Tarjánon, s a moringlevélben szerepelt egy ló melyet a gazda apjától kellett volna megkapni az új házásoknak. Azonban az idő haladt, s a lovat csak nem kapta meg, csikók nőtek, újak jöttek a világra, s az öreg após mindig valami kifogással állt elő.

Most aztán már elfogyott a türelme és kijelenti, hogy kész elválni az urától is ha a lovat nem kapja meg.

Furcsának találtuk az előadott okot, mi azért csak utbaigazítjuk az asszonyt, a vádbiztoshoz, a ki ugylátszik, hogy felpaprikázott kedvében lehetett, mert kin a folyosón is halljuk az oktatást, melyből egész mondatot is megérthetünk. „Ha pedig férjhez ment, bizonyára az emberhez ment férjhez és nem a lóhoz”. Minthogy igaz is.

Már épen indulni akaránk hazafelé, mikor észrevesszük hogy egy tagbaszakadt széles vállu suhanc minden áron belénk akar botlani.

Bizonyára valami bibije lehet a gyerekeknek, s nem tudja hogy hol, miként és kivel kezdjen hozzá.

Biztatásunkra elmondja nagy körülményesen, de azért akadozva, a hely és idő pontos meghatározásával az egész esetet, a miből kihámozzuk a valóságot. A gyerekeknek valami szívügye volt, s a másik méhet rajt kapta a mint az ő virágjára szállt, szóval vetélytársa akadt.

Szót-szó követet, s a dolog vége verekedés lett, ezért jött a törvénybe; igazságot keresni.

Bámulva nézzük az atléta természetű suhancot. Olyan közönséges vágásu embert ötöt hatot éhgyomorra összeroppantatható volna, s kisló hogy egy sokkal véznább fiu a vetélytársa képen teremtette, s ezért keres elégtételt.

Kérdezzük, hogy miként lehetett az, hogy ilyen robusztos erős suhancot, egy gyengébb fiu megver, s hogy tudta ő ezt túrni ereje tudatában. A suhanc elpirult, s kerekre nyitott szemekkel bámul reánk. Ötölhatol, s mi már utba akarjuk igazítani, mikor észre vesszük, hogy elsomfordál mellőlünk.

Erre van a törvénytészék mondjuk neki.

Már nem megyek oda, vágja vissza dacosan, s kemény léptekkel ott hagyott bennünket s az egész direktóriumot.

Ilyen a vármegyei direktórium folyosója, nap-nap után változatosabb formában, s mindenhol a közvetlenség, mely teljesen elfűzi a szertartásos ceremóniákat.

Lassan dél lesz, s a nyüzsgő mozgó folyosó kiürül, csendes lesz, s másnap reggel újra kezdődik előlről.

(es, á.)

A falu meg a város.

Még sokáig fog így össze kerülni az ujságok hasábjain. Könnyű ott nekik szerényen összeférni egy gyékényen. — Mondaná Arany János. — De a mi falunk és városunk között egészen mást találunk. —

A kapitalizmustól öröklöttük pedig mi minden öröklést eltörölünk hogy a falu és város még mint égbe kiáltó ellentétek néznek egymásra. — A falusit, mikor bemegy abba a házakba összehalmozott kőtengerbe, amit városnak hívnak: már a hideg leli. Mert ott őt senki meg nem érti, senki meg nem segíti. Becsapja a kereskedő, mikor gyapju helyett ócska pamutot ad neki; mikor 6 méter helyett csak 5 méter 50 centit kap: 1 kiló cukor helyett csak 80 dg.-ot, kirugja a szolgabíró ha hozzáfordul, megnyuzza az ügyvéd, ha védelmet kér. — Egy fillérért nem hisz még máig sem a falusi a nadrágos városinak és a kalapos hölgy elvtársnak. A városi nem különben van a falusival.

Eveken át, — lehet, hogy egész életén át nem iszik valódi tejet, hamisítatlan vajot, turót, tejfelt nem eszik. A tojás, ha már romolni kezd beviszik a városba. Állatot ha rekvirálnak, a legvénebb kout, bakot és ökröt ök kapják meg. (Nem csoda, hogy csupa arany alaku és ezüst korszakot élnek a fogaik.)

A falusi nem tud megélni a város raffinált, üzér légkörében, a városi pedig a falu zsiros, kulturátlan levegőjében. Akinek van valami kis kulturigénye ez városra fordul. Falun nincs orvos, nincs patika, kórház, iskola, könyvtár stb.

Azok az igazságot megvető iskolakönyvek micsoda rettenetes semmit mondással tárgyalják a várost és a falut. Mintha félténe a valóságtól. — Azt mondják, hogy a városban van a ház, az emeletes, óriás ház és az ember. A falun kevés az ember, kicsinyek a házak, görbék az utcák. Az iparral és földmíveléssel foglalkoznak az emberek. Ennyi az egész. Egy mondattal sem engedni sejtetni, hogy ez lehet más kép is, hogy ezt egy termelési rend alkotta, hogy ezt a munkás emberek akarata meg is változtathatja, hogy ez a rend nem Istentől eredt. — Úgy állítja a gyermek élé, hogy abban meg is kell nyugodni. Elhallgatja, hogy a szegény, munkásember sorsa mindenütt, azokban a fenyés, hatalmas házakban épen úgy, mint ott a falusi viskókban: csak a nyomoruság, a holtáig kenyérért való küzdelem.

Hogy ott az emeletes házakban 8—10 szobas lakásokban terpszkedik a munkátlan kényelem és lent a pincekben (az alacsonyokban mint a falusi házak) dolgozik a munkás. A következő lépést pedig, hogy csupán a közös sorsu városi munkástevével való szolidaritást érezze az a falusi munkás gyermeke: a tanító sem mindig merete megtenni.

En mikor végig hallgattam egy ilyen olvasmányt, megkerdeztem a kis falusi proletárt, hogy hány liter tejet fogyasztanak el a családjukban naponta. Azt mondta 6 ot, mert három testvére dolgozik s mindegyiknek jár 2 liter. — Latod fiam — mondtam — a város és falu között most az a legnagyobb különbség, hogy ott a te kis iskola társaid és azok szülei egy hónapig sem kapnak annyi tejet, mint te egy nap. — Azok a te iskolatársaid éhesen nyomorognak, tej, zsir nélkül véznán nőnek fel. Megosztanád-e velük a részedet? Igen — mondotta. No akkor mondd meg édesanyádnak, hogy amit lehet takarítson meg abból a 6 liter tejből és vigye be azoknak a szegény városiaknak. Majd akkor aztán azok is jobban és szívesebben dolgoznak tiértetek. Csinálnak cipőt, ruhát stb.

Bizony mondom, hogy ha évtizedeken át így tanítottak volna falun és városban, akkor a falusi és városi proletárok nem néznének már farkasszemet. Akkor nem kellene rekvirálni sem itt, sem ott.

A kommunista társadalmi rend megszünteti ezt az ellentétet. — A diktatura megkezdi az oktatást, folytatja és befejezi.

Ott a városban fölemeli a munkást a pincezugokból és kell neki szellős, egészséges lakás és munkahely. A falura épít háza-

kat, ennek iskolákat nyit a művelődésre szórakozásra való helyeket, alapít könyvtárakat. Nem a korcsma lesz a falu szórakozó helye (jobban mondva verekedő hely, illetőleg falusi test gyakorlás.) Lesz ott játszótér, amirehhez a mi falunk még igazán nem ért, lesz ének, zene művelés. Lesz kocsija a szegény proletárnak is, ha városba kell menni, nem úgy mint eddig csak a nagyságos uraknak volt.

Az elhanyagolt, kiuzsorázott falunak kis paradicsomnak kell lennie, ahol fölitalja magát, otthont érez majd akármelyik városi, szívesen telepszik le az orvos, a tanító stb.

Lesz most már iskola ott is, hol évtizedeken át hiába kérték: a pusztákon.

Eljutott hozzám a kívánsága több Komárommegyei pusztá népének, hogy iskolát akar. A hangnak örültem, mert az igazán parancsoló volt: „Nem vagyunk tovább hajlandók tovább tűrni, hogy gyermekeink iskolázatlanul nőjenek fel.“ Megtudtam, hogy már 20 év óta hiába mozgolódnak érte. — Valami nagy ur mindig megakadályozza, mert nem bírták volna idegei ott közelben a gyermekek zaját. — Milyen könnyű volt itt iskolát nem állítani! Nem kellett halál büntetéssel sújtani, aki a proletárt írni olvasni megtanítja, mint Amerikában, aki szerezcent akar tanítani. — De szeptemberre állni fog több pusztán az iskola. És hirdetni fogja, hogy a munkások testvérei egymásnak és hogy a tudomány hatalom. — A fegyvert ki lehet útni annak a kezéből aki tartja, de a tudomány hatalmát nem. — Ezt a kommunista államban érezni, tudni fogja a legeldugottabb pusztá is. — A kommunista állam tanítójának leike fölszabadult a hit, babona tudatlanság netizetség nevében rárakott volt bilincsektől. — Örömi lesz tanítani, szép tiszta iskolában egészséges tiszta gyermekeknek a tudomány igazságait és csakis ezt. Akkor aztán majd megéri a falu a várost, nemzet a nemzetet, ember az embert. — El kell jönni a békeesség boldogság korának, ha ezt mi munkások akarjuk.

Gyik.

A kritika

olyan embereknek a nyelvére való aki azzal élni tud. A kritika kétélű fegyver, mellyel csak önmagának árthat az olyan ember, aki rossz helyen és rossz időben alkalmazza azt.

Magunkról nem szólunk, ha mi kritika alá vesszünk valamit, mi tesszük azt hivatásos meggyőződésből s nem restelünk utána járni, hogy a kipeceztet tárgyat előbb alaposan kiisméjük s meghányjuk vetjük a jó és rossz oldalát és csak aztán vesszük a tollunk hegyére, bizonyos ferde intézkedéseket, jobban mondva az intézkedések ferde magyarázatát.

Ebben a formában aztán kell is és szükséges is a tárgyilagosságnak; ahol minden második ember, egy honboldogító, egy új Messias aki az egész világot át tudná formálni, ha volna hozzá hatalma és tehetsége.

Ha volna! — Kivált az utóbbi. Más elbírálás alá esik aztán, mikor a burzsoá a proletárdiktaturát kritizálja, ez éppen olyan mint mikor a hajdu a harangöntést, a civil a hadvezetést, vagy mondjuk mikor a bábsütő a hirdapírást vagy a kalapos az államszervezetet funigálja.

Ez már jóformán nem is kritika, ez csak egy nyavalygás, betegség és torz képzelődés, aminek leghasonlóbb kifejezése az u. n. sárga irigység vagy ha még megfelelőbben akarjuk jellemezni, a megsértett hiúság.

Pedig minden ilyen beteges képzelődésnek volna egy jó orvossága: t. i. ha az ilyen nagyképű kritikuskoknak a kezébe adnánk a kapát, kaszát, ez volna a legradikálisabb gyógyszerköz. A dologtalanság, a bűnözés szülőanyja. Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy ezek a jámbor együgyűek talán valami nagy vétket követtek volna, hisz elvégre minaként egy régi közmondás tartja; a kutyaugatás nem hallatszik a menyországba, mégis azon állásponton vagyunk, hogy a munkakényszer szigorúbban kellene alkalmazni, mert mi látjuk és tudjuk, hogy csak a do-

logtalanok locsognak minden értelem és cél nélkül.

Legnagyobb szükség volna a felvilágosító, oktató kurzusokra ennek a sok homályban tévelygő atyáfnak, hiszen a dolgozó milliók diktaturája, olyan egyszerű kézen fekvő igazság, hogy egy-két előadás után a legerősebben elzárt légmentes koponyába is utat talál.

Meg lehetne ott szépen magyarázni, hogy az ilyen oktalan kritizálást csak szánakozó mosollyal nézi az öntudatos proletár, mint siralmas vergődését az olyan embernek, aki sehol sem tudja a helyét megtalálni.

A dolog lényege az, hogy mindentek a tudatlanság az oka s ez ellen a legmeggyőzőbb fegyver a felvilágosodottságotterjesztés.

Több világosságot! Nemcsak az anyagi javakat kell kitermelni, hanem a szellemi termékeket is fokozni kell és el kell kezdeni ezt már a zsenge gyermekkorban, mert idővel a koponya mindig keményedik, mohosodik s nehezebben veszi magába a szükséges felvilágosodottságot, melyre egy embernek mulhatatlanul szüksége van, ha bele akar illeszkedni valahogyan az új rendbe.

Nem szeretünk erős kifejezéseket használni, de ki kell mondanunk az igazságot, hogy az értelmes ember előbb gondolkozik, aztán mond véleményt, — míg az ostoba minden gondolkodás nélkül kritizál.

Hogy is mondjuk érthetően; hisz nem tudja megemésztetni és feldolgozni a gondolatokat, hiányzik nála az erő, melyet csak a felvilágosodottság tud életre kelteni és táplálni.

Csömi Arpád.

Asszonyokról

Lesz szó ebben a kis cikkben a proletár asszonyokról. Mi emberek lóto futó proletárok, kik dolgozunk az élet súlyos nehéz gondjával a vállunkon, össze keresve a fizető eszközt a pénzt, hogy legyen miből kielégíteni mostanság, a háborgó indulatot, a legnagyobb zsarnokot a gyomort; vajh gondolunk e arra, hogy a mi küzdelmünk csak gyerekjáték ahhoz képest amit asszonyaink elszenvednek az ő hatáskörükben.

Megírta azt valami bölcs ember egykor hogy a nő a teremtés legszebb ékessége, s ezen a tételen elindulva aztán, meg is énekeltek költőink a holló fürtöket összermetet bársonyos szempillákat stb. Egy egész kötetre való jelző kitelnek belőlük.

Jött azonban a nagy világfelfordulás. Az elmúlt idők hatalmasai majd minden reggelre elstílyesztettek pár száz ezer tonna élelmiszert. A megvadult indulat közpédává tett Európában mindent, a mi tartaléknak volt szánya.

Először eltűnt a piacról egyféle, kétféle; aztán sokféle, és végezetül eltűnt mindenféle élelmiszert. Szokásba jött egy társasjáték amit úgy neveznek, hogy „csak titokban“

Aztán szokásba jött egy ellenforradalmi trükk; nevezetesen nem adtak semmit csak kék pénzért igaz ez már most eltűnt.

Jött aztán még bolondabb szokás t. i. nem adtak semmiért sem.

Bezzeg elfelejtettük aztán, hogy „bogár hajad gyöngyosor fogad“ szegre akasztottuk a lantot s szerelmes versek és tulhajtott műkultusz helyett azon prozai szóval interpellálunk az asszonyainkhoz, hogy drága feleségem lesz e ma vacsora, és ha lesz mi lesz az?

Mert bizony szép dolog a költészet szép és gyönyörű csak hogy nem lehet beleharapni.

Könnyű volt a világverő Napóleonnak, Hindenburgnak, Fochnak egyik másikkal csatát nyerni, volt katonája hozzá, de ám kellett annyi tudomány nekik mint ma kell egy proletár asszonynak, ha ebédet akar főzni.

Mert kedves atyámia ha az úgy menne hogy csak bedugjuk a kétszázkoronást a sparthert száján elől, és aztán hátul kivesszük a pirosra sült ropogós pecsenyét.

Azám bizony ennek van még csak fufangos nyaktekert útja, hogy miként lesz a kétszáz koronás bankból ebéd az asztalon,

ágok.

az em-
ja meg

ok, kik
s értel-
ut sem-
sitének.
ik nem
ermelők
semmi
minden
egy kö-
megrő-
y elsze-
javakat,
semmi

en átte-
nem fér.
rsadal-
t látjuk
erékkel,
as méh
tenni a

és szia-
enni az
annak

a kinek

ök kik
n kap-
k ruhá-
heréi

k elmé-
gyakor-
előbb.
végzett

köteles
sitja a
után,
semők,
k rok-
egkap-
lgozók

ndenki
ka tel-
vetkező-
a.

n már
zellemi
a fő,
ozzék.
gysze-
mert

nélkül,

a nap.
ljárás,
ok út-
okolni,
sködő
ert és
egy-
g élle-

a sze-
ennél
gysze-

És ezt a szenvedésekkel teli művészetet a mi asszonyaink tökéletességig fejlesztették az ut melyen haladniak bizony bánat kövel van kirakva.

Napjaikban a piac már csak casinó a hol elméleti alapon eszmecsere folytathatunk s bizony keményen megviseli az idegzetét a proletár asszonynak mikor a szatyrot üresen viszi haza a piacról.

A való élet küzdelmeiben az asszony tehát ma már nem „álmánk megvalósult kép-mása“ s nem egy szükséges rossz hanem igenis elv jog és segítőársunk, ki furfang dolgába még sok tekintetben előttünk jár.

Ma a mindennapi főzés és ebéd tálalás hogy a hasonlatunk ne sántítson egy-egy „kenyér mezei ütközet“ a melynek megvívásához, bizony szükséges az asszonyok hadvezéri talentuma.

A dolgozó milliók diktaturája minden habozás nélkül egyenrangú küzdő félnek ismerete és proklamálta a nőt az új rend társadalmában.

Természetes dolognak tartjuk tehát mi is az idő krontikásai, hogy megálljunk egy pillanatra ennél az u. n. határkőnél s ha eddig még nem volt időnk és alkalmunk, hogy szóvátégyük; le tesszük a „ma“ asszonya előtt most ez alkalommal az elismerésünket.

A szenvedések kálváriáján a gyötrelmek kínos útján a nő nem gyengédségével együtt vánszorogtunk négy és fél éven át.

És most az átalakulás idejében az örökségül ránk, maradt küzdelmekkel teli életen magunk mellett érezzük mint egyenrangú kemény küzdő bajtársat. Bizva az eljövendő szebb időben, melynek napkeltjét látjuk már, úgy szeretnénk látni minden asszonyt, gond és bánat nélkül, hogy a családi tűzhely melegségét újra érezhetnénk. (cs. á.)

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

A forradalmi törvényszék ítéletei.

Takács Alajost (Kisbér) raktárkezelési hanyagságért 2 évi fogházra és 500 kor. pénzbírságra.

Horváth Lajost (Vértes Kethely) lopásért 15 napi kényszermunkára és 2 évi fogházra.

Horváth Lajosnét (Vértes Kethely) orgazdaságért 200 kor. pénzbírságra.

Bozori Ferencet (Vértes Kethely) orgazdaságért 150 kor. pénzbírságra.

Baranya Mihályt (Vértes Kethely) orgazdaságért 200 kor. pénzbírságra.

Luigitsch Mátyás, Deutsch Márkus (Baj) orgazdaságért és felbujtásért 1000—1000 kor. pénzbírságra.

Benczur Pált (Tatabánya) fellebezés folytán becsületsértésért újabb 500 kor. pénzbírságra.

Baudentistl Mártont (Tarján) fegyver be nem szolgáltatásért, 1 hónapi fogházra.

Mocsári Ferencet (Szomód) a Tanácsköztársaság elleni tiszteetlen nyilatkozatért 3000 kor. pénzbírságra, 3 havi fogházra és 800 kor. pénzbírságra és a felmerült költségek megfizetésére.

Fazekas Sándort (Császár) hatósági rendelet ellenszegüléséért 500 korona pénzbírságra.

Eck Ferencet (Agostyán) falopásért 200 kor. pénzbüntetésre és 200 kor. kártérítésre, Velsch Istvánt, Merschner Józsefet, Tóner Ferencet 300—300 kor. pénzbírságra és 400—400 kor. kártérítésre.

Resser Ferencet, Héber Ferencet (Agostyán) 50—50 kor. pénzbüntetésre és 200—200 kor. kártérítésre.

Autretter Antalt, Héber Ferencet, Blaschek Ferencet, Velsch Istvánt, Eck Jánost, Tóner Andrást, Bändertistl Györgyöt, Véber Józsefet, Lei Jánost, Goldschmied Jánost, Eck Ferencet, Walcz Andrást, Breitigam Ferencet, Arendás Imrét, Schlégl Józsefet, Laub Jánost, Hamburger Györgyöt, Resser Ferencet, Struphard Györgyöt (Agostyán) tilos legeltetésért 200—200 kor. pénzbírságra.

Pác Mihályt (Tata) hatósági rendelet nem teljesítéséért (megtagadta a fuvert) 1000 kor. pénzbírságra.

Skrinyák Jánost (Szőlős) hatósági rendelet nem teljesítéséért 500 kor. pénzbírságra, 30 napi fogházra.

Kurdi Sándort (Neszmély) Beck Mátyást, Buzer Ferencet (Duna-Szent-Miklós) erdei kártételért 200—200 kor. pénzbírságra, 250—250 kor. kártérítésre.

Hodep Mátyást (Duna-Szt-Miklós) 100 kor. kártérítésre.

A tóvárosi munkás és katonatanács büntető bírása a következő ítéleteket hozta:

Csallóközi Ferenc magántulajdon elleni vétség miatt 1000 kor. pénzbüntetés, nem fizetés esetén 30 napi fogház, Vass Gyula javára 2200 drb téglának természetbeni megtérítésére.

Duschincki Gézat köztisztaság elleni kihágás miatt 20 kor. pénzbüntetésben marasztalta.

Tóváros, 1919 július 3-án.

Szommer Ferenc s. k.

A kékpénz érvénytelen.

Július hó 1-től kezdve tilos kékpénzzel fizetni.

A Forradalmi Kormányzótanács CXI. számú rendeletének 2. szakasza szerint az Osztrák-Magyar Bank.

50, 100 és 10000 koronás bankjegyei folyó évi július hó 1-től kezdődően forgalomképeségüket elveszítik. Aki a felsorolt bankjegyeket ez évi július hó 1-én túl fizetésül fölhasználja, elfogadja, vagy a rendeletet bármilyen módon kijátssza, forradalmi törvényszék elé kerül. A kiszabandó büntetésen fölül

a tettes birtokában talált összes ily bankjegyek elkobzása alá esnek.

A feljelentőt jutalmul az elkobzott összeg értékének fele része illeti.

A Vörös Őrség és a Tanácskormány minden hatósága éber figyelemmel fog őrködni, hogy ezeket a forgalomból kivont bankjegyeket senki ne használhassa többé és a Kormányzótanács CXI. számú rendeletét a közönség semmi módon ki ne játszassa. A forgalomból kivont bankjegyeket a Postatakarékpenztárnál vagy bármely a Tanácsköztársaság ellenőrzése alatt álló pénzügyintézetnél, illetően ezek bármely közvetítő helyénél ez évi

augusztus hó végéig beváltás és kicserélés végett be lehet mutatni.

A kicseréléssel kapcsolatban semmilyen levonásnak helye nincs, a beváltó intézet azokat teljes koronáértékben cseréli be a magyar Tanácsköztársaságban forgalomképes pénznemekre. Noha mindenkinek jogában áll az ily bankjegyeket birtokában megtartani, semmi értelme nincs e bankjegyek további tesaurálásának (gyűjtésének), mert hiszen fizető eszközül azok ugy sem használhatók. Ezzel szemben a rendelet 6. szakasza szerint a forgalomból kivont bankjegyek a beváltásra kitűzött határidő alatt szocializált pénzügyintézetknél betét vagy folyószámlára is

elhelyezhetők és az ily követelések fölött annak birtokosa korlátlanul rendelkezhetik, sőt követelése után még négy százalék kamatra is van igénye. A pénzügyintézetek vezetői a beváltó közönséget lehetőleg hosszasan várakozás nélkül elégtessék ki.

A szövetséges központi intéző bizottság I. számú rendelete.

1. §. A kommunizmus erkölcsé az egyéni érdekek az önfeláldozásig menő hátrébeszorítását követeli a proletár közérdek szolgálataiban azoktól, akikre a munkásság bizalma a tanács hatalom gyakorlását ruházta. Ez okból a proletár állam büntető hatalmának teljes szigorúságával súlyt le azokra, akik a közhatalommal kicsinyes egyéni érdekből visszaélnék.

2. §. Büntetett követ el a Tanácsköztársaság központi vagy helyi igazgatási szervének (munkástanácsok, intéző bizottságok, népbiztoságok) az a tagja vagy alkalmazottja, aki a reáruházott közhatalmat vagy hivatali befolyását felhasználva — közvetlenül vagy közvetve — az élelmezés, ruházódás lakás vagy bármely más szükséglet kielégítése tekintetében magának vagy vagy másnak a közelítés szabályszerű mértékét meghaladó bármilyen előnyt szerez vagy elfogad, továbbá aki ilyen előny szerzése céljából közben jár.

mindenki, aki ilyen előnyt elfogad, tudja azt, hogy az első pontban meghatározott bűncselekményből származik.

3. §. A bűnöző fölött a forradalmi törvényszék ítel.

A forradalmi törvényszék az elíteltet a kiszabott szabadságvesztés, pénzbüntetés vagy kényszermunkán felül a közszolgálatból minden kárpottal nélkül elbocsáthatja és az illetőt az eset körülményeihez képest határozott időtartamra vagy véglegesen mindennemű közhivatali viselésére alkalmatlannak nyilvánítja.

4. §. Mindenki aki a jelen rendeletbe ütköző bűncselekményről tudomást szerez köteles azt följelenteni. A följelentés a forradalmi törvényszékhez intézendő, avagy a szövetséges központi intéző bizottság ellenőrző bizottsághoz.

Közölt ellenforradalmi puccskisérlet szervezői közül az alábbi felsoroltak ellen elfogatási parancs adatott ki: 1. Beitner Imre (lakik: Vilmos-császár út 44.) budapesti születésű, 27 éves hivatalnok, volt főhadnagy, közép-termetű, borotvált arcú, erős nézésű, barna haju. Legutoljára zöldesszínű katonaruhában volt. 2. Diószeghy Dezső, elárvásárhelyi születésű, 50 éves ügyvéd, közép-termetű, fekete haju, borotvált arcú, legutoljára civilruhában volt. 3. Zilahy Gyula (lakik: Csepregi utca 1) kolozsvári születésű, 24 éves iparművész-növendék, magas termetű, szőke hátrafésült hajjal, borotvált, legutoljára világos felöltő, fekete ruha, fekete kalapban volt. 4. Grób Ernő Endre (lakik: Andrássy-ut 104.), nanykikindai születésű, 24 éves volt főhadnagy, jelenleg vörös katona, magas, vézna termetű, akadozó beszédű, balszeme kissé kancsal, hajlott orr, fekete haju, borotvált, legutoljára tüzérségi barna ruha, szürke kamászniban volt. 5. Örley Aladár (lakik: Nagymező-utca 38.) belényesi születésű 20 éves, jelenleg a 33. VII. zászlóalj vörös hadseregben szakaszparancsnok. Közép-termetű, szőke haju, szőke nyirott bajuszu, legutoljára rendes csukaszürke katonaruhában volt. 6. Gerliczy István, deszki születésű, 24 éves joghallgató, Közép-termetű, kék szemű, szőke haju, borotvált, legutoljára civilruhában volt. 7. Dr. Nagy Iván (lakik: Vas-utca 3.), kecskeméti születésű, 26 éves pénzügyi fogalmazó, közép-termetű, sovány, barnás haju, borotvált arcú, orrahegye fölálló legutoljára sötétszürke ruha, gömbölyű puha kalapban volt. 8. Dr. Sándor Oszkár ügyvéd, (lakik: Ujmátyásföld, Kossuth Lajos-utca 11.) 35 éves, széles arcú, magas fezzes tartású, szürkés kék szemű, kissé kopasz, sötét szőke nyirott haju, nyirott bajuszu, legutoljára sötétkék zakkóruhában volt. Fölismerés esetén bárki adja át őket a legközelebbi vörös őrnök vagy kísértesse a politikai nyomozó osztályhoz (Főrendiház, XVII. sz. kapu II. emelet).

TATABÁNYA.

Gyűlések.

F. hó 29-én vasárnap d. e. a Népházban bizalmi gyűlés volt, melyen részt vett Lantos Bertalan, komárommegye kormányzótanácsbírója is.

A gyűlés egyedüli tárgya a nagy mértékben csökkent széntermelés minél nagyobb mennyiségre való fokozása volt.

Délután 3 órakor a tánciére nyilvános népgyűlés volt. A gyűlés megválasztott elnöke Murányi Gyula elmondta megnyitó beszédét, majd Lantos Bertalan emelkedett szólásra.

Beszédében rámutatott a Kommunista állam gazdasági helyzetére, mely az idők folyamán mind jobban javul, s mind inkább javulni fog, s a társadalom széles rétege karöltve haladva a mai korral, mely szépen beleilleszkedik az új rendbe.

Majd a politikai helyzetet fejtegette hosszabban, szintén tetterős világos szavakkal. Utána Maziczki Antal beszélt majd Murányi elnök hosszabb beszédét bezárta a gyűlést.

A pártszervezet végrehajtó bizottsága újjáalakulván intenzív megkezdte működését. Főcéljává az oktatást tűzte ki, mely hetenként illetve naponként, a következő helyeken oszlik meg.

A VII.-es telep proletárjai számára minden hétfőn d. u. 5 órakor a Fortuna féle tornában.

A VI.-os telepiek részére minden hétfőn délután 5 órakor a Vogel féle vendéglőben.

A Mésztelepek minden kedden este 7 órakor a German féle vendéglőben.

Az öreg telepek (Tatabánya) piactérfőltől Bánhida felé eső része minden szerdán délután 4 órakor a Nobl féle vendéglőben.

Az öreg telepek (Tatabánya) felső része, minden szerdán délután 5 órakor a Népházban.

A pártszervezet végrehajtó bizottsága kéri az elvtársakat, hogy minél számosabban jelenjenek meg a kitzított időben.

Sport.

F. hó 29-én a B. A. K. a (Budapesti Atlétikai Club) volt a vendége a T. S. C. kombinált csapatának.

A mérkőzés mindvégig heves iramu s erős volt, melyet a nagyobb fizikai erővel rendelkező B. A. K. 2:0 arányában nyert meg. A T. S. C. legjobb embere a fáradhatatlan Frühlirt Pál volt.

Előzőleg Cupa mérkőzést játszottak a Tatabányai Bányász II. és az Újtelepi bányász I. eredménye 2:0 E helyen is felhívjuk a T. S. C. vezetőséget arra, hogy játékosait nagyobb szigorral nevelje, hogy a mérkőzésbe kijelölt játékosok teljes számmal vegyenek részt, s ne csak akkor ha „idejük engedi.”

Egy csillás naplójából.

... Reggel öt óra. Az ágyam mellé állított széken hangos berregéssel csilingel az ébresztő óra. Nehezen nyitom fel szemem s míg megrázom üstököm, alig veszem észre mily nehéz a lélekzetem. Hiába!

A méltóság és töprengés nem juttat kenyérhez. Gyorsan magamra öltöm viharverte ruhám, s míg kulacsom megtöltöm már jön is értem a Józsi. Ő az akna legregebbi cuplisa. ... Indulunk.

A felkelő nap aranyásvot von a horizonton s az éjszaka összegyűlemlett felhők lassan oszolnak széjjel. Hosszu az út a lakásomtól a munkahelyig. Nem szólunk egymáshoz semmit. Anná! többet gondolkozunk.

Az élet olyanmint egy röpke álom: küzdés, csalódás, szenvedés. Munkálkodunk egy egész ember öltön át, testünk verejtékével szerezük meg azt a mindennapi részt, mely a gyomrot illati.

Megszólal a gépház sipja, hat óra van; meg indul az emberáradat. Ki a bányából — be a bányába. ...

... Mig bent ülök a kasban, mely szédítő gyorsasággal száll velem alá a föld mélyébe, Ujra elő vesz az az érzés, mely az uton jövet is elfogott. A bizonytalanság csápjai nyulnak bele lelkembe, a reménytelen aggodalom elhomályosítja szemem, s zavaros gondolatok száza cikáznak át zaklatott agyamon. ...

Egy koppanás s leérünk a célhoz.

Itt már nincs idő a gondolat fűzésre, itt csak a tett érvényesül. Serényen látunk a munkához.

Jókai fekete gyémántjai, csille számra kerülnek a napvilágra, hogy a létfenntartás menetét biztosítsák.

Jó szerencsét! Hangzik a szokásos illemadás. Lejött a bányamester, ki jóban rosszban osztályrészestünk. Javában folyik a munka. Lótás-futás, koppan a csákány, robban a lőpor, csörömpöl a csille. Valóságos hang káosz keletkezik itt körülöttem, de ezt mind nem kell, nem szabad észre venni. Hát mit? ... Azt, hogy dolgozni kell, termelni kell. ... mert csak az élhet aki dolgozik.

Kidagadnak kezeimen az erek, arcomat verejték cseppek lepik el, a szénpor bele száll szemembe, úgy nézek ki mint egy zunu néger. Mindegy!

Meg nézem az órám, fél tizenkettő. Egy kis pihenőt engedek fáradt tagjaimnak, előveszem a magammal hozott kenyert s jól eső érzéssel hűsitem magam a tiszta ivó vízzel. ... Ujult erővel látok a munkához.

Egyszerre óriási robbanás reszketeti meg a föld alatti világot. Mázsás szén tömbök omlanak széjjel, sűrű füst terjeng a tárnában. ...

Egy két perc, s újra csendes minden. A levegő újra tiszta. De mi volt ez?

... A 134-es csapatnál robbantottak, elég nagy sikerrel. Ujra kezembe veszem a lapot. Egy rég nem látott vendég érkezik, Marci, a vakló. Szegény pára, mig ép volt mind a két szeme fent a föld színen húzta a nehéz igát, s mikor a természet vakossággal sújtotta, lejött ide hozzánk az örök szén birodalmába, hogy itt állandó munkák között fejezze be nyomoruságos életét. Szegény. ...

... Hangos szóval emberek jönnek vállukon a csákány. Lejárt az idő mindjárt két óra. En is leteszem a lapot s sietek a felvonóhoz. Ujra a felszínen vagyok.

Forró tűz alá a meleg nyári nap. Égeti szemem a ráragadt szénpor.

Duzzadó kebellem szívom magamba a friss levegőt.

Már nem vagyok fáradt! (S. M.)

Tóátúszási verseny!

6-án 1/2 6 órakor.

HIREK.

Jegykiosztás. Türelmesen kivártuk az e hónap jegykiosztást. Láttuk a múlt hónap husjegykiosztásánál, hogy a házhoz küldött husjegyek átvételénél semmi zavaró eset nem történt. Közönség és hivatali alkalmazott megvolt egymással elégedve — mert nem látták egymást.

Az e hó napi husjegyeket szintén a házhoz hordva kaptuk meg.

Rendbe van és semmi sincs a helyén mert a cukor, liszt, és só jegyeket azonban már nem kaptuk meg. Azért már el kellett tölteni egy fél napot a község házában. Ma midőn minden embernek már mint annak akinek dolga van — sietősa munkája és 30 korona egy napszám. Azon felül otthon marad a sok gyermek mosdatlanul fésületlenül végzetül pedig a munkából hazatér a proletár nem kap otthon ebédet mert az asszony reggeltől délig

a jegyekért ácsorgot, — fenét ácsorgott — tülekedett, verekedett kiabált kiki a saját temparentuma szerint.

Azt kérdezzük micsoda agyafurt fufangal lehetett kieszelni azt, hogy a husjegyeket házhoz hordják, és ugyanazon erővel ugyanazon kézzel nem vitték a házhoz a többi jegyeket is.

E sorok írója két nap két éjjel álmatlanul, étvágytalanul töpreng az egyszerű kérdésen, hogy miért?

Láttuk a liszt és cukorjegy kiosztását Az általános felfordulást látva a zsbongó zajongó tömeg lármájától elkábultva önkéntelenül felvetődött előttünk a kérdés, hogy kinek telik kedve ebben a zürzavarban.

Kinek a passziója az, hogy százával összeszezsufolva egy szűk helyiségben egymást lökdösve, leirhatatlan gorombaságokat vágva egymás fejéhez mindenkinek a legjámborabb proletárnak is felkavarja az indulatát.

Gyönyörűség ezt nézni?

Mi ugy gondoljuk a dolgot hogyha a hus jegyet kiadják a házhoz hordják már ezzel mintegy nyilvánosan ellenőrzik azt, hogy tényleg az igénylő kapja e a husjegyet.

A liszt és cukorjegynél is ugyanezt az az eljárást lehetne megcsinálni; az ellenőrzés itt is könnyebb lenne. Hisz így mikor egyszerre háromszázan megröhanják azt a szerencsétlen jegykiadót teljesen képtelen annak a megállapítására, hogy nem történik e hiba; az kapja e kézhez a jegyet akinek igénye van rá.

És ha még valami rendszer volna ebben a kiosztásba mondjuk 29-én osztják ezt vagy azt az utcákat, másnap megint másikat utcákat, de semi rendszer, semmi előleges intézkedés nélkül történik az egész kiosztás.

A rendet a nyugalmat meg óvni, az indulatokat lecsillapítani, ez a volna cél;

Igaza van a hivatali alkalmazottnak, hogy képtelen a rendszeres kiosztást, így zavarnélkül elintézni.

Igaza van a közönségnek, hogy miért kell neki végig szenvedni azt a gyötrelmeket a kiosztásnál.

Igaza van mind a kettőnek. Hát kinek nincs akkor igaza? Valakinek vagy valaminek csak kell hogy hibája legyen ez a vizsás helyzet. Minden esetre segíteni kell ezen a türehtetlen állapoton. A legjobb szándék vezérel bennünket, mikor azt mondjuk, hogyha az egyiket lehet a házhoz hordani, lehet a másikat is.

Ez csak igaz?

Arató munkások élelmezése. Több gazdaságban kételyek merültek föl az iránt, hogy az aratói és eséplési rendeletben jelzett 60 deka kenyérliszt és 20 deka főzőlisztet miképp értelmezzék. Egyik másik gazdaságban ezt kétségesen magyarázzák. Minden félreértés nélkül megállapíthatjuk, hogy az idevonatkozó rendelet világosan és érthetően kimondja, hogy a 60 deka kenyér liszt és a 20 deka főző liszt minden arató munkás részére, fejenként és naponként, kiadandó.

Eltávozás. Ott Antal elvtársunk, ki ezideig Tatán teljesített megbízatást f. évi július hó 1-től fogva mint a Somogy-megyei szocializált kéményseprő üzemek biztosa kapott új megbízatást. Eltávozása alkalmából ez uton mond bucsut tatai elvtársainak.

Szakszervezeti gyűlés. A tatai és tóvárosi összes szakszervezetek csoport vezetői gyűlést tartanak; ez uton kérjük a szakszervezeti csoport vezetőket a pontos megjelenésre, hétfőn f. hó 7-én a tatai öregvárba.

A Győri kerületi katonai parancsnokság a hadügyi népbiztosság rendeletére vonatkozólag folytatólag elrendeli hogy Komárom megye területén levő lóállományra vonatkozólag a nyilvántartás céljából felülvizsgálandó lóvásárt nem tartja meg.

Az ülőhelyek. Egy elfelejtett régi lap-számunk a kezünkbe kerülve, s olvasva benne egy hírt mely az ülőhelyekről szól, végtelen csodálkozással tölt el bennünket, hogy ezek az említett ülőhelyek még most is ott vannak ahol mi megjelöltük t. i. az angolparki kastélyban egy rakásra dobálva. Kihaszználja ezeket? Mi célt szolgál azzal, hogy ott egy raká-ra dobálva por, piszok, szemét lepi? Ki-é ez a raká-ra dobalt pad? Népvagyon-e az vagy nem? Senki-é sem az? A mai számítás szerint ez egy hatalmas értéket képvisel, s tudni szeretnénk, hogy kinek a hatáskörébe tartozik erre felügyelni. Tudni szeretnénk, hogy van-e arra hatóság Tatán, vagy Tóvároson a ki felügyel az ilyen tárgyra van, vagy nincs? Tudni szeretnénk azt is, hogy ha van ilyen hatóságunk miért nem csinálja meg ezt az apró kis kényelmet a proletároknak. Miért? Ezt akarjuk tudni. Hanyagságból vagy nemtörődomségből? Mi címen lehet ezt a kevés kívánságot ezt a piciny kis kényelmet meg nem csinálni. Erre feleletet kérünk!

GSARNOK.

Világfordulás.

Elismérjük a legelső szónál, hogy nagy fába vágtuk a fejszénket. Valósággal darázsfészekbe nyulunk. Egy vizsgálatunk van azonban, hogy igyekezzünk tárgyilagosa lenni, s az eseményeket melyek ugyanis az elmúlt időké már; leitetőleg hűségesen óhajtjuk követni.

Bevalljuk hogy ambícióink van. Nevezetesen, e lap hasábjain minden betű a melyet leirunk, azt a célt szolgálja, hogy bemutatva meggyőzzünk mindenkit a régi rendszer elrothadt intézményeiről; annyira korhadott volt, hogy egy nagyobb világtörténelmi fordulónál, önként ajánlotta fel a fejét, s mintegy kényszerített áldozattal vetette alá magát a proletár diktatúrának. Ez így történt, ez történelmi igazság; s ezzel, mintegy meg van erősítve a dolgozók uralmának a hatalma.

Itt vitának többé helye nincs. Mert miként 1849.-ben a magyar főurak eladták a hazát az orosz cárnak, világosabban az osztrák császárnak, úgy a magyar burzsuázia is feláldozta és eladta a bőrét, hogy a pusztát életét megmentse. 1919.-ben. Ámbár még most adogatják az országot (a másét) Szegeden, Svajzban itt ott a hol vevő akadna, csakhogy „savanyu a szőlő” sőt nagyon is ecetes. Tehát erről a zártkörű társaságról lésszen a szó, ebben a kis cikkben.

Mindennemű foglalkozásnak megvolt a maga körülzárt társadalmi határa, a hová belépni nem lehetett csak kiváltságos engedélyel.

Kezdjük el például, miként a naponta egyszer megmosakodott emberek nevezték őket az „alsóbb néposztálynál,” majd aztán megyünk odébb. Ez egy külön osztály volt, kezdődött a koldusokon folytatva a napszámokon, mosónékon, cselédeken fel egészen a birka pásztorig és kanászig mert ez már hivatalos személy volt. De azért ezek is mind külön-külön elbánásban részesültek.

A koldus; az tisztelet díjat kapott t. i. dolog nélkül élt a könyöradományokból. S ha valahol elhullott aztán; akkor eltakarították az útból, a méltóságos gróf jó szívéből kapott az utolsó útjára egy trágyahordó kocsi; azon felséges utazás esik a másvilágra. Ajánljuk melegen az áldozatkész grófi uraságnak is, ha rákerül majd a sor. Ezért aztán mindenki ovakodott ettől a pályától.

Már a napszámok élete sokkal változatosabb volt. Itt már rang létrát is látunk. Legelső fokon állottak a népies nyelven, nevezett „trógerok” ott szoktak állani a Berger féle pálinkás bolt sarkán. Működési terük változó és sokoldalú volt. A hetivásározó iparosok sátorfáit ezek szállították a piacra. Valamivel előkelőbb rangban járt egyik alsóosztálya, aki a zsidó nagyságok után a kö-

vér ludakat hordta haza, (t. i. abban az időben a kövér ludat nyilvánosan, a hatóság szemeláttára kótya-vetyélték a piac közepén) Ezek voltak a burzsua állam leghűségesebb és legkiadósabb adófizetői; A fogyasztási és legkiadósabb adófizetői; A fogyasztási adó révén naponta fizettek a pálinkának nevezet spirituszos vizért (piaci kút) annyit, hogy száz liter kolyvaléknak a fogyasztási adója elég volt egy tábornoki fizetésre. Ezekről is lesz majd szó, most annyit jegyzünk meg róluk, hogy ezek is emberek, voltak és néha a földön is jártak a nyakukon piéhből gallért viseltek. Örök emléket állították azzal az eimés mondással, hogy „civilbagázs” (már mint mi). A trógerok után rangban következnek a favágók. Ezek már fejlettebb fokon állottak, értettek a zenéhez is. Az egyhuros hegedűvel (fűrész) altató nótát hangicsáltak, esős őszi napokon, s zord téli időben, künn az udvaron apró csemetéknek, kiket magukkal hordtak. Különben ők is a pálinka ivás fejlesztését üzték, ismertünk egyes hírneves bajnokokat, kik naponta egy liternek is megfeleltek.

A burzsua állam, furfangos adózási és butítási rendszere itt is fényesen bevált és hallottunk egyes munkapárti képviselők zseniális vezetőitől hangokat, mely szerint az akkori burzsua kormány komoly formában foglalkozott a „pálinka rend lovagjai” című kitüntetés megformálásával, mely szerint az államfentartó erők ilyképeni elismerése, a rend bajnokainak megküldettek volna, s népi ünnepek keretében átadattak volna.

Azonban ezt a világtörténelmi tényt, a burzsua kormány korszakalkotó eszméjét, elsöpörte egy kis pörpatvar, a világháború s a grandiozus terv dugába dőlt. Következett sorban a napszámok között rangban a kapás ember. Ezeknek az a kiváltságuk volt, hogy míg az uralkodó osztály a burzsua a hajnali álom idejében selyem papianos ágyban hentergett, már ők akkor jogositva voltak, künn a földön dolgozni, ami a jogkiterjesztésnek elég szép példája. A pálinka ivást ők már nem folytathatták olyan mértékben, mint azt az állam érdeke megkövetelte, ugyanazért mostoha elbánásban is részesültek. A napszámok elitjét képezte a szőlőművelő. Fontos és életbevágó tárgyalásoknál mint hiteles adatok bizonyítják meg volt engedve, hogy a burzsua szentélyben megjelenhettek és be is léphettek. Sőt egyes eseteket tudunk mikor a burzsua személyesen is szóba állott velük mint péld. szőlőszüret és a borseprű okszerű felhasználása pálinkának stb. Ezek voltak a burzsua által u. n. alsóbb néposztályok. Mint látjuk az egész osztály megméltelyezője a pálinka volt, melynek a jövedelme olyan horribilis összeget tett ki, hogy abból valamennyi hiányzó iskolát felépíthettek volna.

Iskolákat, egyetemeket és akadémiákat végzett emberek, kik vezető állásban voltak,

cinikus egykedvűséggel nézték a spirituszos romboló és butító hatását. A szocialistákat, kik a nagy néha megengedett négygyűléseken hangosan követelték a pálinkás boltok bezárását, valóságos lázadóként kezelték. Nyilvánvaló volt, hogy abban a pillanatban, mikor az állat módjára mesterséges erővel butított nép szájából kiveszik a spirituszt, a józan gondolkodású ember öntudatra ébred s keresi a társadalomban az őtet jog szerint megillető helyet amit ma már meg is talált.

Ennyit erről a tárgyról, ez azonban csak egy csepp ahoz a tengerhez melyről szó lesz még, úgy hogy minden kiváltságos osztály sorra kerüljön.

(Cs.)

Megsemmisítés.

Farkas Mihály dadi lakos a Tatán, 1919. június 10.-én megtartott országos vásáron 19841—19842. szám alatt kettő drb. tinóra kiállított járlati levelet elveszített. Megsemmisitem.

Tata, 1919. június 27.

Vármegyei Direktórium

Troykó Béla

közig. ügyosztály vezető.

Másodlat.

A vörösörség országos főparancsnokságának 9872. számú távirati másolata. A hadügyi népbiztosság értesítése szerint egyes felelőtlen személyek a vörösörség részére sorozásokat fogantatosítanak. Sorozni egyedül és kizárólag a hadsereg részére annak kirendelt megbízottai jogosultak, Mindazon közegek, kik a hadsereg megkerülésével toboroznak letartóztatandók és Budapestre szállítandók, ahol forradalmi törvényszék elé állíttatnak. Jelen rendelkezés az alája rendelt parancsnokságokkal és a sajtóval közlendő. Vörösörség országos főparancsnoksága.

A másolat hitelül:

Csiffár, ezredsegéd.

Halló!

Halló!

Kinek van
használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyagihiány tart, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

W A G N E R

Országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer és beszélőgépek nagyáruhaza.

Budapest, József-körút 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18.

Beszélőgépek 1500 koronáig.

Dalszöveges lemezjegyzék és árjegyzék ingyen!

(VI.)

